

STUDÁNKA

ZPRAVODAJ OBCÍ MALÉ SVATOŇOVICE, PETROVICE, STRÁŽKOVICE, ODOLOV Ročník XX Prosinec 2012

6

Strategie rozvoje obce

Ve čtvrtek 6. prosince 2012 proběhlo v zasedací místnosti Obecního úřadu veřejné projednávání strategie rozvoje obce. Naše obec je členem Místní akční skupiny Království – Jestřebí hory. MAS tvoří 24 obcí od Vlčic, Kohoutova až po Jívku, Chvaleč a další.

V srpnu 2012 byly zahájeny práce na společném dokumentu – Integrované strategii rozvoje celého území MAS pro období 2014–2022. Materiál, který do konce roku 2013 vznikne, zobrazí plány, představy a potřeby každé jednotlivé obce a pak společně celého území. Kdo jiný, než lidé žijící v obci, by měl vyjádřit své představy do let budoucích a poukázat na současné nedostatky. Své plány mají spolky, organizace, občané, podnikatelé i zastupitelé. Integrovaná strategie je klíčový materiál, který bude podkladem pro čerpání dotací v letech 2014–2022. Podkladem pro jednání byly dotazníky pro příspěvkové organizace, neziskové organizace, spolky a občany. Z cca 200 rozeslaných dotazníků se vrátilo 32 vyplněných! Přímou adresně šlo 11 dotazníků spolkům, 4 příspěvkovým organizacím, 25 podnikatelům, 15 členům zastupitelstva, 150 rodičům dětí ze ZŠ. Rozdány byly účastníkům setkání spolků dne 27. 11. 2012, zveřejněny byly na webu obce i KJH. Samotného projednání se zúčastnilo 9 členů zastupitelstva a 6 zástupců spolků a občanů.

Z vyplněných dotazníků je zřejmé, že občané mají obec rádi. Cení si kvalitního životního prostředí, váží si přírody, kulturní a sportovní tradice naší obce. Na tom se asi většina z nás shodne. Ale napříč generacemi, zájmy i životní filozofií každého z nás přicházejí nápady a představy dalšího žití v obci. Před námi je reálná šance získat v budoucích letech významnou finanční možnost k realizaci našich projektů. Ale musíme pro to něco udělat. Nechceme se přece jen dívat a závidět, jak si jinde rozdělují finance. Ptejte se svých zastupitelů, jak se do těchto aktivit zapojují. Bavte se o tom ve spolkách, na výročních schůzích. Zajímejte se o možnosti. MAS Království – Jestřebí hory tvoří jednotliví partneři (členové), kteří se aktivně mohou na veškeré činnosti podílet. Tak proč je v Malých Svatoňovicích partnerem pouze obec a 1 podnikatel?

Vážené spoluobčané, děkuji všem, kteří se aktivně zapojili do přípravy této strategie. Proces rozvoje stále pokračuje. Proto věřím, že i Vy ostatní využijete svou šanci a přidáte se ke společné, velmi užitečné a důležité diskuzi.

Rok 2012 se chýlí k závěru. Byl to složitý rok, obec zažívá jednu z největších investičních akcí ve své historii. Děkuji Vám za mnoho trpělivosti a pochopení.

Přeji Vám klidné a spokojené Vánoce a mnoho radosti. V novém roce hodně zdraví, úspěchů a především lásky a porozumění mezi lidmi.

Eva Hylmarová

Mistrovství Evropy veteránů a Mistrovství světa veteránů

Vážení přátelé, spoluobčané, sportovci,

brzy přijde přelom roků a Nový rok je vždy obdobím, kdy se dávají různá předsevzetí. Např. „budu chodit na spinink“...

Po měsíci si řeknete, že nemáte motivaci, protože nehubnete tak, jak jste si představovali a končíte. TJ Maratonstav Vám nabízí novou dlouhodobou motivaci.

Ve dnech 23. 5. 2013–26. 5. 2013 se bude opět po dvaceti a deseti letech konat ME veteránů v silničních bězích, chůzi a krosu, které bude na tratích v Radvanicích, Úpici, Malých Svatoňovicích a v Havlovicích. Další akcí bude 31. 8. 2013 MS veteránů v běhu do vrchu na trati Janské Lázně–Černá hora, kde bylo poslední mistrovství v roce 1999.

Veteráni jsou všichni běžci a chodci od 35 let až do smrti. Kategorie jsou pětileté, může se přihlásit každý, kdo uběhne potřebnou vzdálenost a chce si změřit síly s přáteli, kamarády nebo i se zahraničními vrstevníky. Máte jedinečnou šanci zúčastnit se opět po dlouhé době v České republice takovýchto závodů. Je o ně v Evropě i ve světě velký zájem, protože lidé nyní stále více rádi cestují a účastníků na těchto akcích každoročně přibývá.

Úpice, region Jestřebí hory i Janské Lázně měli při těchto akcích neopakovatelnou atmosféru. Už nyní se hlásí závodníci, kteří sem zase po letech přijedou právě proto, že se jim to zde líbilo.

Vyzýváme proto všechny běžce, kteří holdují běhům, nabízíme jim tím dlouhodobější motivaci a vyzýváme všechny spoluobčany, aby se podíleli na dobrém průběhu akcí.

Prosím Vás, ozvěte se, kdo chcete ubytovat nějaké sportovce, kdo chcete pomoci s organizací a kdo chcete např. otevřít stánky s občerstvením, máte kapelu nebo hudební skupinu apod. Vyzýváme všechny, kdo by se chtěli představit v hudebních a kulturních blocích při ceremoniálech (hudební a taneční skupiny), kdo by chtěl udělat např. taneční nebo jinou zábavu. V Janských Lázních budou po dva dny probíhat „Úpické kulturní dny“.

Prosím Vás, kdo byste chtěli přijít s jakýmkoliv nápadem, ozvěte se pořadatelům na e-mail: hajkova@maratonstav.cz, nebo na 602 152 296. Sledujte www.maratonstav.cz, kde najdete všechny potřebné informace. Pozvěte své známé a příbuzné, aby viděli, že se i dnes u nás dovedou bavit lidé sportem a kulturou.

Karel Šklíba

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Životní jubileum oslavili a oslaví:

v listopadu 2012:

Helena Potočková
Hana Jörková
Helga Hillerová
Miroslav Bednář
Pavel Svoboda
Milan Pulzer

v prosinci 2012:

Karel Řehák
Eva Olšáková
Miroslav Goldmann
Václav Tyrner
Eva Kloučková
Eva Teplá
Ewa Vyhliďová
Josef Provazník
Bronislava Sojková
Miluše Brejťrová

Noví občané:

Klára Kindlová, Kamil David,
Karolína Kollertová, Kristýna Šálená

Všem našim oslavencům přejeme mnoho životních úspěchů a hlavně zdraví do dalších let.

Ze života Žaltmánku

Rodinné centrum Žaltmánek v září zahájilo nábor dětí do kroužku juda. V současné době kroužek juda (pod vedením Josefa Vrbaty) navštěvuje 24 dětí ve věku od 5-15 let.

Judo je pro děti jedinečnou možností, jak v sobě rozvinout sportovního ducha. Nejprve se učí, jak správně padat, což je pro jejich každodenní život velmi užitečné. Tento sport byl organizací UNESCO doporučen jako nejvhodnější sport pro děti, nejen proto, že podporuje všeobecný

fyzický rozvoj dítěte a napomáhá zdravému vývoji celého organismu, ale také proto, že učí děti sebeovládání, trpělivosti, bojovnosti, úctě k soupeři, umění přijmout prohru a umění vítězit, rozvíjí sebedisciplínu a respekt nejen k sobě samotnému, ale i k druhým. V tréninku se harmonicky doplňují složka fyzická a výchovná. Pro hyperaktivní děti je judo vynikajícím způsobem odreagování i výdejem nadbytečné energie.

Lada Nevečeřalová

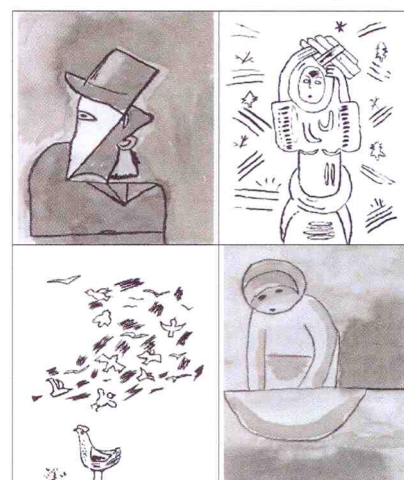
Besedy se spoluobčany

Pravidelné besedy se spoluobčany se uskuteční:

- ve středu 23. 1. 2013
v Odolově v čp. 35 (Klubovna)
- v pondělí 28. 1. 2013
ve Strážkovicích v hasičárně
- ve středu 30. 1. 2013
v Petrovicích v „Pastoušce“
- ve středu 6. 2. 2013
v Malých Svatoňovicích na OÚ

Začátek besedy je vždy v 17⁰⁰ hodin.

Ze života bratří Čapků

KALENDÁŘ 2013

Kalendář ZŠ v prodeji na vánoční výstavě

Petrovická kaplička „Tří králů“

Kaplička byla postavena v roce 1747 nad obcí Petrovice, tehdy jistě vynikala v nezalesněné stráni a zvala k návštěvě i k modlitbě místní, ale také náhodně kolemjdoucí. V té době byly na strmém kopci jen pole a louky, dnes je ukryta očím vzrostlými stromy a vedle rostoucí starou lípou. Původně byly vysazeny lípy dvě, a to v roce 1880 na památku stříbrné svatby císaře Františka Josefa I.

Pro místní, ale také mnohé obyvatele okolních vesnic, se stala procházka ke kapličce na Tři krále tradicí. V některých letech bývalo tolik sněhu, že cestu protahoval s koňmi p. Mikeš Bohumil z čp. 5, později jeho syn Mikeš Jaroslav z čp. 3, občas došlo také na ruční prohazování, v současné době statečně cestičku prošlapujeme společně s ostatními návštěvníky.

Také naše rodina tento zvyk převzala od mého tchána, který s oblibou říkával, že ho do kolébky 7. 1. 1923 přinesli Tři králové. Ke kapličce chodil od dětských let každoročně a jak se rodina rozrůstala, scházeli jsme se v Petrovicích všichni, abychom i s dětmi zdolali kopec, zapálili svíčku a zavzpomínali na blízké. Naposledy jsme takto společně s dědou šli v lednu 2005, v březnu (ve svých 82 letech) zemřel.

Snad je to náhoda, ale Tři králové vstoupili do osudu rodiny opět 7. 1. 2012, když zemřel manžel – a já náhodně našla založený opis z petrovické kroniky o historii kapličky. Se zájmem jsem si jej přečetla a jeho doslovný text Vám zde předkládám:

„Kaplička u tří králů je jedinou historickou památkou naší obce. Byla postavena, jak na str. 4 v kronice uvedeno, r. 1847. V té době sahající pozemky od vsi až po ‚panskou silnici‘ a k ‚chaloupce‘ byly ornou půdou. Pověst vypráví, že bohatý přezák Feist, který tyto pozemky vlastnil, vozil na pole hnůj a při zpáteční cestě sjížděl kratší cestou, která napojuje na cestu ‚Kmentovu‘. Tento krátký kousek cesty (pravděpodobně od kapličky dolů) byl prudký a nebezpečný. A právě tam došlo – nebo mělo dojít k neštěstí. Bylo to v zimě po Novém roce a na památku, že byl zachráněn od jisté smrti, dal postavit kapličku ‚u sv. tří králů‘. Později odkoupil pozemky od Feista ‚Schamburg-Lippe‘ a postupně je zalesnil. Od doby, kdy byla kaplička postavena, slaví místní občané tradiční tříkrálovou pouť. Navštěvují ji občané místní i z blízkého okolí. Za Rakousko-Uherska prodával o pouti Volhejn Adolf ze Strážkovic z čp. 33 teplou uzenu a nechybělo ani cukroví. Posledním prodávacem uzenu byl (za první republiky) Karel Vajsar z M. Svatoňovic. V místním hostinci byla vždy pořádána poutňová taneční zábava. Kaplička je též orientačním bodem všem vzdálenějším turistům jdoucím z M. Svatoňovic po turistické stezce shlédnout část Jiráskova kraje, Skály (Bischofstein) Turov-Hvězdu atd.

Kaplička byla v poslední době hodně zchátralá. Děravá střecha, opadaná vnější i vnitřní omítka. Místní občanky Kuldová, Mityšková a Prouzová už několik let orodovaly o to, dát kapličku do pořádku. Oprava provedena 1966. Část stavebního materiálu zakoupeno z milodarů. Prkna na opravu střechy, daroval místní občan Karel Pavel. Opravu zdarma provedli Frýba Frant. a Vinklér Jan. Obraz tří králů renovován r. 1943 malířem pokojů Kašparem z V. Svatoňovic. Malba provedena neodborně a r. 1956 dal farář Nádvorník z M. Svatoňovic znovu obraz přemalovat odborníkem z Prahy.

Přestože kaplička je zcela nepatrnou historickou památkou, má být podle zákona 22/58 o každou sebemenší památku pečováno, aby pro příští generace byla v pořádku zachována.“ Tolik kronika.

Další větší rekonstrukce čekala kapličku v devadesátých letech. Bylo opět nutné opravit střechu, která byla značně poškozena. Finančně s touto záležitostí pomohla fara v Malých Svatoňovicích, prkna na střechu věnoval pan Mikeš Jaroslav z čp. 3, s pokrývačskými pracemi pomohl p. Spevák Jan a celou kapličku vybilil Ing. Pavel Vít z Malých Svatoňovic. Při opravách došlo k malému poškození obrazu Tří králů – obnovy se ujal chalupář p. Němec Karel ze Strážkovic, bytem v Kladně.

Po úmrtí paní Mityškové, viz. kronika, převzala starost o kapličku rodina Volhejnova a Biegelova z Petrovic čp. 28, která se o výzdobu kapličky na Tři krále starala až do přelomu roku 2009/2010. V tomto období předal pan Volhejn, z důvodu věku a péče o nemocnou manželku, klíče od kapličky petrovickým hasičům.

První krok, který ve svém volném čase parta hasičů – Olda Nehyba, Mirek Mědílek, Miloš Hájek a Michal Kult – udělali, bylo zhotovení nového zábradlí, aby poutníci a návštěvníci bezpečně došli až na vršek.

Kaplička potřebuje další drobné opravy a údržbu také v současné době, proto jsme vděční všem návštěvníkům, kteří malým obnosem přispívají na její plánovaný „nový kabát“.

Tolik o historii i současnosti, se kterou jsem se s Vámi, spoluobčany, chtěla podělit. Budeme rádi, když zavítáte a stejně jako petrovičtí zavzpomínáte zapálenou svíčkou na ty, kteří tu s námi již být nemohou.

Děkuji Vám za pozornost a těším se u kapličky na Tři krále „Na shledanou“.

P. S.: V lednu 2013 bude kaplička přístupna 4.– 6. ledna od 8⁰⁰ do 16⁰⁰ hod.

Tradičně je otevřena vždy 6. 1. na Tři krále a následující víkend.

Krátké zamyšlení nad životem a dílem paní Olgy Scheinpflugové, manželky Karla Čapka

Narodila se 3. 12. 1902 a skonala 12. 4. 1968.

Užila si darů a přízně života, ale mnohem více jeho bolesti a nevládnosti.

Žila ve spořádané rodně s rodiči, sestrou Janou a bratrem Karlem ve Slaném. Když jí bylo 5 let, onemocněla maminka tehdy nevyhléditelnou chorobou a umírala doma celé tři roky. Nakonec ji děti mohly vidět jenom od dveří pokoje, aby se na ně mohla usmát a požehnat jim. Za necelé dva roky po smrti maminky se otec znovu oženil, protože nezvládl pracovat a sám se starat o tři děti. Pro Olinku a její sourozence to byl ovšem šok. Umínili si, že jí nebudou říkat maminko, ale později změnili názor, protože to byla paní šlechetná, pracovitá a o děti se vzorně starala. V roce 1914 začala první světová válka, která přinesla našemu národu utrpení a hlad. Téměř v každé rodině byl otec nebo syn ve válce, což znamenalo dny úzkosti a při tom hladu i podvýživu. Lichváři už nebrali za trochu jídla ani peníze, ale jenom rodinné cennosti, které se ovšem brzy vyčerpaly. To vše se týkalo i rodiny Olgy, kterou navíc vyhodili z gymnázia, protože nezpívala rakouskou hymnu. Tak se rozhodla, že bude herečkou. Přestěhovala se ze Slaného do charitativní ubytovny v Praze, kde bydlela s dalšími deseti děvčaty v jedné velké místnosti. Přes den chodila mýt nádobí a večer za peníze z nepatrné mzdy do divadla k státní. Otec se smířil s tím, že dcera bude herečkou a zařídil jí prostřednictvím svých známých výcvikové hodiny u tehdejší vynikající herečky paní Hübnerové s podmínkou, že se naučí psát na stroji a bude studovat francouzštinu. V roce 1918 – bylo jí 16 let – přivítala s nadšením konec války a vznik Československé republiky. Začala psát různé příběhy a verše.

Po válce sehnal otec v Praze, díky svým známostem, do pronájmu pěkný třípokojový byt s nádhernou vyhlídkou na Malou Stranu po známém malíři Alfonsi Muchovi, který odjel malovat do Ameriky. Tak se celá rodina přesunula ze Slaného do Prahy. Olga začala hrát i ochotnické divadlo. Otec ji seznámil s panem Borem, tehdejším hlavním režisérem Švandova divadla, který ji přijal na zkoušku. Půl roku pracovala zdarma a později za 100,- Kč měsíčně.

To angažmá mělo ale zásadní vliv na delší hereččiny osudy. Tři ulice od Švandova divadla bydlel na Smíchově Karel Čapek, který si občas odskočil do divadla na trochu odpočinku po celodenní práci spisovatelské či novinářské. Tak tomu bylo i v památném roce 1920. Ve večerním představení hrála pěknou roli Olga. Čapka natolik zaujala, že na ni po divadle počkal, doprovodil ji domů a vyprávěli si o umění a divadle. Ty schůzky se staly pravidelnými a tak došlo ku spojení osudů Karla Čapka a Olgy. Pak ji doprovázel pravidelně. „První měsíce s Čapkem byly štědré, nejštědřejší, darovali jsme jeden druhému své životní plány, v mých byl on a já zase v jeho,“ píše Olga.

Čapek seznámil Olgu i se svou rodinou. Vyprávěl jí často o Úpici, Svatoňovicích, Hronovu a Žernovu. Jednou ji Čapek řekl: „To se nedělá, aby člověk vzpomínal na babičku nebo na svoje mládí, leda když je člověk na měkko, leda když se zamiluje tak naprosto a hloupě jako já do Vás.“ Olga vyslechla ta slova šťastně a blaženě a tím nastal mezi nimi nový vztah. Byl to vztah velikých osobností, plný plánů, debat o divadle a kultuře, který ale nevydržel dlouho. Za pár let dokončil Čapek svou slavnou hru RUR. Čapek prosil Olgu, aby hru přečetla známým. Premiéra v Národním divadle měla obrovský úspěch. Olga seděla v hledišti a po představení musela odejít sama domů, protože Čapek se nedokázal vymanit z kruhu herců a známých osobností. Otec se zeptal, jaké to bylo. „Kolosální úspěch“, pronesla Olga. Otec řekl: „To mu přeji, je to hodný člověk a není zdrav.“ Z Olgy vyhrklo: „Není zdrav?“ Otec pronesl: „Ano, v mládí prodělal nějakou spálu a ta choroba se může neustále zhoršovat“.

Samozřejmě rozvinula toto téma na jedné schůzce s Čapkem. Čapek řekl, že to nebezpečí tu je a že za žádnou cenu nebude vystavovat milovanou osobu a velkou herečku podobnému riziku. Olga prohlásila, že bez něj nemůže žít a na této bázi byly vybudovány vztahy v příštích letech. Po několika letech byly tyto vztahy vyřešeny velmi jednoduchým způsobem. Čapek přišel za Olinkou a zeptal se přímo: „Will you marry me?“ Chcete se za mne provdat? Olinka samozřejmě s pocitem blaha souhlasila.

Čapek se za pobytu v Rakousku seznámil se slavným rakouským chirurgem a ten mu řekl, že je úplně zdrav, nemoc pokračovat nebude a může vést klidný a spořádaný život. Olga i Čapek se rozhodli, že se hned vezmou a tak došlo v třicátém roce k jejich svatbě. Čapkovi bylo 40 a Olince 28.

Další osudy těchto výjimečných a vynikajících lidí Vám sdělíme při besedě, kterou budeme pořádat v dubnu při výročí odchodu paní Olgy ze scény Národního divadla i tohoto pozemského světa. Těšíme se na shledanou a přejeme příjemné a klidné prožití vánočních svátků všem občanům Malých Svatoňovic.

Ing. Václav Tymer, SBČ Malé Svatoňovice

Uzpomínka

Tradice českých Vánoc, jejich okouzlivá poezie. S jiskřícími duchnami sněhu, třpytivým zvukem rolniček a náladou lyrických obrázků Josefa Lady. S roztomilými postavami a postavičkami betlémů, jímavými melodiemi koled a doznívajícími lidovými zvyky. Vánoční hudba Jakuba Jana Ryby v nás probouzí pocity krásna a ve vzpomínkách se tak rádi vracíme ...

Před lety, den před Štědrým večerem, přicházím k odolovským stavením. Začínalo se stmívat a v oknech se objevila první světla. Došel jsem starou ženu. Jednou rukou se opírala o krátkou hůl a v druhé nesla tašku s nákupem. Z nedalekého lesa vyběhlo několik srnek a plaše větřilo. Oknem zahlédnu větvičky jmelí a malý dřevěný betlém. Nastal okamžik, který opájel. A tou krajinou klidu a míru jsem pokorně v chůzi pokračoval dál. Vrcholil čas adventní.

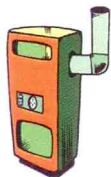
Karel Řehák

Aby u Vás nehořelo

Máš zkontrolovaný komín ?

Základem požární bezpečnosti komína je jeho pravidelné čištění a kontrola. Podle nařízení vlády č. 91/2010 Sb., si může provádět čištění spalinových cest a běžně používaných spotřebičů na pevná paliva do 50 kW (v rodinném domku) vlastník sám.

Kominík je přizván nejméně 1 x za rok na kontrolu komína, o které je povinen sepsat písemnou zprávu.

Máš v pořádku topidla?

Nezapomeň - i topidla mohou způsobit požár, proto je podle návodu výrobce nech včas zkontrolovat.

Topidla na plyn musí být zkontrolována nejméně 1 x za 3 roky.

V poslední době je moderní zateplování domů a utěšňování oken.

Nezapomeňte, že každé hoření, to znamená i topidla na pevná a plynová paliva – krbová kamna, plynový kotel nebo karmá – potřebuje dostatečný přívod kyslíku.

Když nebude zajištěn dostatečný přívod vzduchu, může se obrátit komínový tah. Kamna Vám budou kouřit a můžete se i přiotrávit.

DODRŽUJTE PŘEDPISY VÝROBCE

Znáš povinnosti při pálení?

- dozor při spalování musí provádět osoba starší 18 let
- oheň nesmí být ponechán bez dozoru, aby nedošlo k jeho rozšíření na okolí
- na místě pálení musí být k dispozici hasební prostředky (lopaty, voda, hasící přístroje)
- ohniště se může zřídit jen v bezpečné vzdálenosti od budov a hořlavých materiálů
- po skončení pálení musí být oheň uhašen, popel bezpečně uložen nebo zasypán hlínou
- pálení je možno provádět jen za bezvětrí
- kouř nesmí obtěžovat sousedy

Každé pálení odpadu je nutno předem oznámit územně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje.

telefon na HZS Královéhradeckého kraje

Operační středisko – stanice Trutnov 950 525 400

HZS Jičín

STARTUJE "ZIMNÍ BĚŽECKÁ LIGA O KRÁLE JESTŘEBÍCH HOR"

V sobotu 8. 12. 2012 ve 14⁰⁰ hod.

na náměstí ve Rtyni v podkrkonoší začal

"Mikulášským během"

další ročník oblíbeného běžeckého seriálu, který se skládá z 12 závodů v regionu Jestřebí hor.

V každém závodě Zimní běžecké ligy startují všechny kategorie od předškolních dětí až po nejstarší.

Tratě jsou připraveny tak, aby je zvládl každý začátečník a "Bud-fiták", jejich délka je pro dospělé max. 6km.

Dalším závodem je tradiční

"Silvestrovský běh Havlovicemi"

a potom již po Novém roce se budou závodníci scházet každou středu v 16³⁰

Celý seriál vyvrcholí

"Úpickou desítkou"

která je naplánována na 3. 3. 2013

a je doplněna slavnostním vyhlášením "Krále Jestřebích hor".

Všechny informace k jednotlivým závodům najdete na

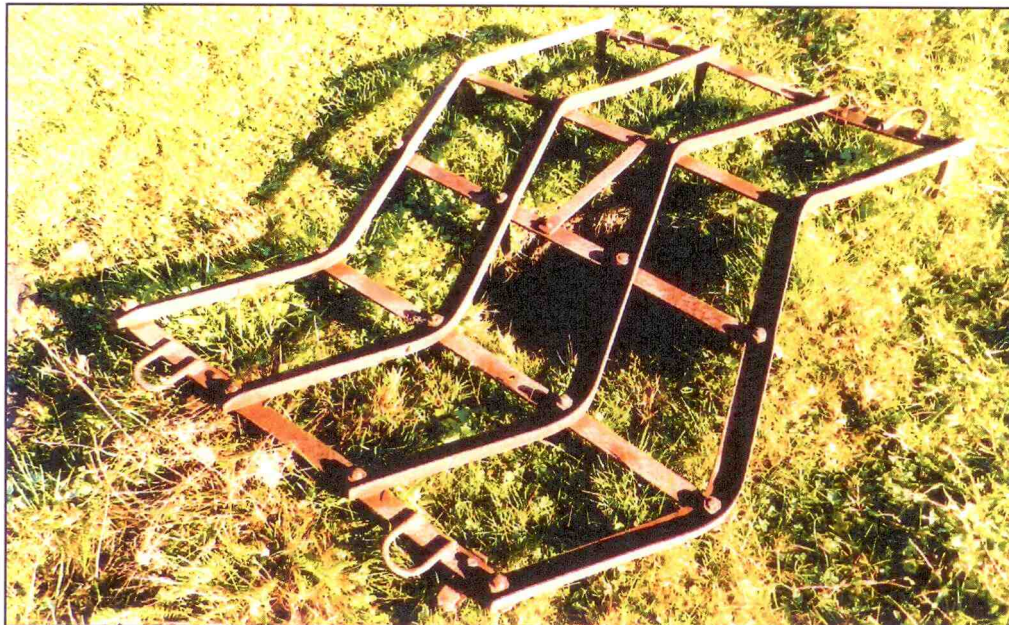
www.maratonstav.cz

Karel Šklíba

Důl Vilemína v Petrovicích se připomněl propadlinou

Hornictví Jestřebích hor, ukončené po čtyřech stoletích dolování černého uhlí roku 1990, se umí připomínat i v současnosti. A to nejen výstavami, muzejními expozicemi, novými publikacemi, vycházkami po naučných stezkách či besedami o kdysi hrdinném a čestném povolání. Občas se připomene třeba hořící hlušinovou haldou, neočekávaným výtokem důlních vod či propadlinami v místech historických dobývek nebo ohlubní důlních děl, na nichž hornický ruch zanikl třeba před staletími. V srpnu 2012 se to stalo v Petrovicích na pastvině severně od Mikešova statku čp. 5, pod níž se kdysi dobývala Hlavní a Visutá sloj na dole Vilemína.

Pohled na propadlinu o průměru 40 cm v sousedství různých zemědělských strojů na pastvině nad Mikešovým statkem. Majitel pozemku otvor provizorně zakryl ocelovými branami do doby jeho definitivního uzavření.

Foto Václav Jirásek.

Nahlédnutí do dějin dolu Vilemína

Až do období selských bouří v roce 1775 jsou zprávy o jestřebohorském hornictví pouze kusé. Ale hned po utišení nepokojů koncem 70. let 18. století archivní i kronikářské prameny dokládají těžbu uhlí v Petrovicích pro pevnost v Josefově, následně i pro pevnost v Hradci Králové, bělidlo ve Chvalkovicích a lázně ve Svatoňovicích. Výchozy uhelných slojí v oblasti Petrovic byly nepochybně známy v dřívějších dobách, určitě už v 17. století, a dolovalo se zde na několika mělkých jámách. Vhodné místo k založení perspektivního dolu se našlo v loukách pod Kolčarkou, kde byl výskyt uhlí ověřen mělkými šurfy, kutacími příkopy i šachticemi.

Petrovice vstoupily do dějin dolování „hořlavého kamene“ uhelným podnikem původního názvu Petrowitzer Kohlenwerke, přejmenovaném roku 1786 na Vojtěšský důl (na počest nového majitele náchodského panství Josefa Vojtěcha Desfours). Součástí dolu byla vedle dvojice úpadních jam (Stará a Nová jáma, pozdější Strojní jáma č.1) také svislá jáma. Ta byla založena v polovině 18. století v nadmořské výšce +600 m, měla hloubku 28 m a její dno korespondovalo s 5. patrem jestřebohorských dolů. Na svislou jámu navazovala úpadní jáma vyražená v délce cca 20 m po Hlavní sloji. Úpadní jáma měla dvě těžní patra, z nichž vedly chodby do obou stran dolu, k severozápadu i k jihovýchodu.

Býval to významný panský důl

O významu Vojtěšského dolu v centrální části Jestřebích hor, tehdy nazývaných Petrowitzer Gebirge, svědčí skutečnost, že byl ještě koncem 18. století přejmenován na Vilemínu na počest Vilemíny Zaháňské (1781–1839), dcery Petra, vévody Kuronského a Zaháňského (1769–1800). Petr, jeden z nejbohatších evropských velmožů, koupil náchodské panství spolu se všemi důlními podniky roku 1792 a podle něho byl zase pojmenován důl v lesích nad Rtyní.

Z výročních zpráv knížecího směnmistra Jana Karla Tilgeho vyplývá, že ze všech vrchnostenských jam dosahovala nejvyšší těžby petrovická Vilemína. Jen pro názornost: ještě v září roku 1799 bylo na rtyňském Petrově dole vytěženo celkem 28,5 t uhlí, na Dorotě pod Odolovem 76,4 t a na petrovické Vilemíně 160,5 tun! Na přelomu let 1799 a 1800 však na Vilemíně nastal problém s vodou, která znemožňovala postup do větších hloubek. Směnmistrovský úřad (tentokrát už svatoňovický „Sichtamt“) rozhodl, že v Petrovicích bude nadále dolováno jen na okolních jámách a na Vilemíně se pouze dokopou zásoby. Bylo to odůvodněno mocností a kvalitou místních slojí: Hlavní sloj měla mocnost 100 až 120 cm, místy i 150 cm, Visutá sloj většinou 80 až 100 cm.

Konec petrovického dolu Vilemína

Ke splnění požadavku „Sichtamtu“ bylo nutné vyrazit odvodňovací štolu. Ta získala také jméno Vilemína a byla založena v horní části petrovického údolí v nadmořské výšce +560 m cca 260 m jihovýchodně od jámy Vilemína a 60 m severozápadně od jámy Albertina. Štola – hlavní a vlastně jediné odvodňovací dílo vilemínské jámy – dosáhla od svého ústí k proražení do Hlavní sloje délky 63 m. Spolu s chodbami v Hlavní a Visuté sloji, které od štoly vedly k severozápadu směrem k pozdější „první mašině“ (jak se lidově říkalo Strojní jámě č. 1), se stala

7. patrem jestřebohorských dolů a umožnila dotěžení uhelných zásob bez nebezpečí zatopení dolu a ohrožení havířů.

Poslední těžba na Vilemíně je doložena k roku 1802. Uhlí nakopané ve vilemínském revíru se již netahalo ke svislé jámě a pomocí rumpálu „na den“, ale k jeho odtěžení posloužila odvodňovací štola. Všechna díla podobného druhu byla ražena o šířce cca 80 cm při výšce 180 až 200 cm se stružkou pod fošnovým chodníkem. Likvidace dolu Vilemína proběhla roku 1803 a rokem 1804 končí poslední archivní zpráva o jeho existenci. Nepochybně došlo i k výmazu názvu Vilemína z registru petrovického revíru, protože už roku 1805 – když se vyměřovaly dolové míry od Markoušovic až po Žďárky – obdržela jméno Vilemína dolová míra č. 24 u Žďárek. To byl také hlavní důvod, proč se na petrovickou Vilemínu téměř zapomnělo.

Připomenutí historických dobývek

V Petrovicích se ale o dávném dole vědělo. Ještě počátkem 20. století byl v ústí štoly Vilemíny hospodářský sklípek a štolská voda napájela malý rybníček u jižní stěny statku čp. 5. Starosta Petrovic a obecní kronikář Josef Prouza z čp. 16 zaznamenal na přelomu 20. a 30. let 20. století mimo jiné i místní havířinu. Do kapitoly o dolování napsal: Počátkem 19. století skupila okolní doly vrchnost náchodská. „U mašiny“ se přestalo dolovati asi r. 1870 a šacht zaházen v prvním desetiletí 20. století. Na jaře r. 1920 propadlo se kus země o průměru 4 m vedle „mašiny“ u cesty na poli Josefa Mikše. Tuto jámu Mikeš zavozil a správa dolu mu vzniklou škodu zaplatila“. Mašinou je v kronice myšlen nejenom parní těžní stroj Strojní jámy č. 1, ale v širším slova smyslu vlastní objekt kotelny a strojovny dnešního rekreačního domku čp. 34.

K obdobné situaci (jako na jaře roku 1920) došlo v létě 2012. Stejně jako tehdy, i v tomto případě na Mikešově pozemku nad vykutáným prostorem na výchozu uhelné sloje. Otvor do podzemí o průměru 40 cm snad není ani tak propadem jako spíš prošlapem od některé z krav, které se zde pasou. Prostor pod otvorem se rozšiřuje do šířky cca 2 m a upadá v délce 4 až 6 m ve směru úklonu Hlavní sloje. Vypadá to, že zde v dávných dobách byla krátká prorážka „na den“ po úklonu sloje spojující důlní chodbu na 6. patře s povrchem.

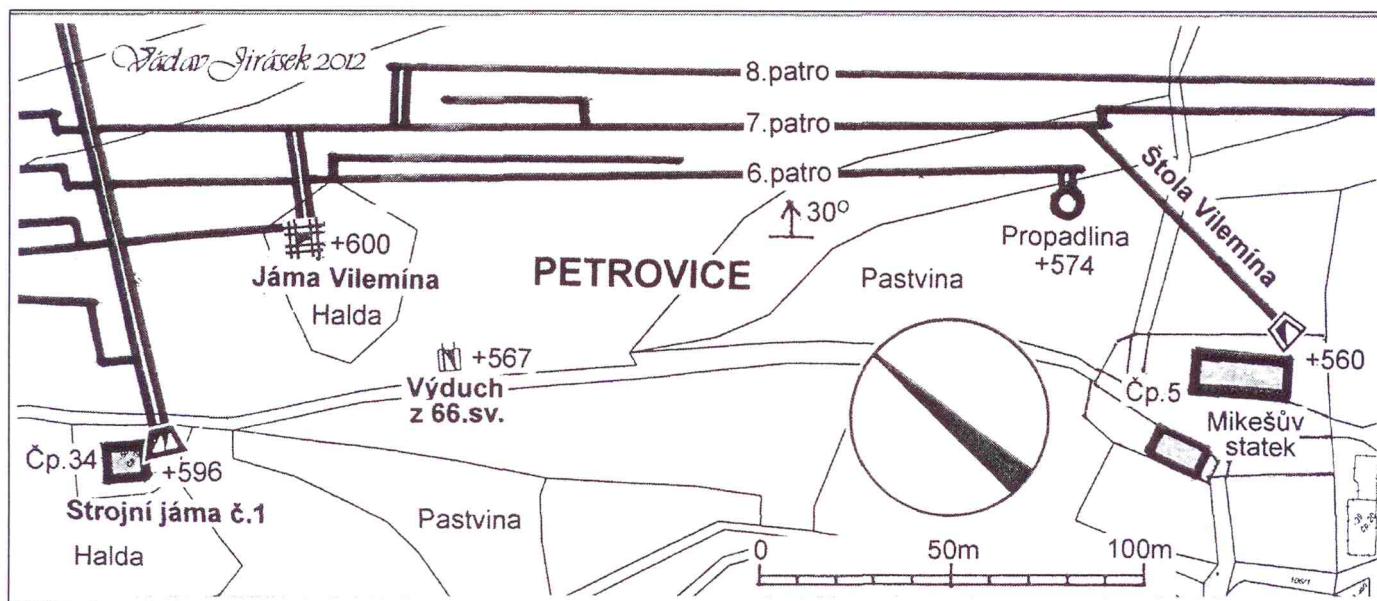
Sloužila prorážka k větrání? Nebo k dopravě materiálu do dolu? To momentálně nelze věrohodně doložit. Třeba se zde jen pokoutně kopalo uhlí nebo si tudy havíři zkracovali cestu do podzemí, aby nemuseli ložit 28 m po žebřících vilemínskou jámou před tím, než k tomu sloužila štola vedle Mikešova statku. S jistotou lze však napsat, že to není první ani poslední „díra“ do království permoniků v nitru Jestřebích hor a že dokumentaci zaniklé havířiny nelze považovat za pouhý rozmar či zbytečnost...

Václav Jirásek

Autorský dovětek:

Za upozornění na propadlinu děkuji Miroslavu Novotnému z Malých Svatoňovic, za pomoc při terénním zaměřování ing. Janu Halířovi a manželce Věře Jiráskové z Trutnova, za umožnění studia starých důlních map Mgr. Romanu Reilovi, řediteli Státního okresního archivu v Trutnově, za poskytnutí katastrální mapy Petrovic pracovníkům Obecního úřadu v Malých Svatoňovicích.

Podrobnější informace o popisovaných důlních dílech najdou zájemci v privátním sborníku O dole Vilemína v Petrovicích na Jestřebích horách (2004) a v historicko-etnografické studii O dolování v oblasti Malých Svatoňovic na Jestřebích horách (2008).

Transformace historických důlních děl a jejich rozfárání (silné čáry) do katastrální mapy Petrovic (slabé čáry). Dvojitě čáry znamenají úklonná díla, jednoduché čáry horizontální díla. Propadlina do stařin 6. patra dolu Vilemína (kroužek) je na pastvině cca 50 m severně od ruiny Mikešova statku. Nadmořské výšky byly odečteny z vrstevnicové mapy 1 : 10 000. Nakresleno schematicky bez geodetického zaměření s využitím mapy GRUBEN-RISS VON DEM PETROWITZER REVIERE (SOA Zámrs, fond Velkostatek Náchod, nezpracováno, nedatováno).

Kopaná v Malých Svatoňovicích – historie

Dne 21. července 2012 oslavil oddíl kopané TJ Sokol Malé Svatoňovice ve svém areálu půlstoletí své existence. Výbor oddílu si při přípravách akce byl vědom toho, že neslaví výročí organizované kopané v Malých Svatoňovicích. Rok vzniku Sportovního klubu Malé Svatoňovice, našeho předchůdce, nebyl totiž dosud spolehlivě doložen. Vítáme proto příspěvek Mgr. Vašaty k tomuto tématu otištěný v srpnové STUDÁNCE. Přinesl některá nová fakta. Povědomí o existenci SK Studánka, jak se mezi hráči a příznivci klubu říkalo, máme především od pamětníků. Někteří z bývalých hráčů SK stáli u založení současného oddílu kopané před padesáti lety. Žádné písemné ani fotografické dokumenty jsme dosud neobjevili.

Na tom, v kterém roce byl klub založen, se ale pamětníci rozcházel. Podle některých to byl rok 1930, jiní tvrdili že rok 1933, shodovali se však na tom, že v roce 1935 byl klub v plné sportovní činnosti. Klub měl I. mužstvo dospělých, dále družstvo dorostu a družstvo žáků.

Klub byl nemajetný, hřiště získal bezplatným pronájmem od majitelů továrny na Jestřebci. Tvořila ho louka pod bývalou strojárnou a slévárnou zvanou Hamry, v té době již bezmála třicet let mimo provoz, v místě dnešního činžovního domu bývalého Texlenu a prvního paneláku. Hrací plocha byla bez větších terénních úprav, hřiště bylo tedy do boku mírně svažité, situované tak, že jedna branka stála u silnice naproti domu Benešových, druhá do polí směrem ke štolé Ida. Blízkost fotbalové branky dokonce ohrožovala provoz na silnici. Při jednom zápase prý dokonce jedna nepřesná střela útočníka minula branku, ale přesně zasáhla a rozbila okno právě projíždějícího linkového autobusu. Hřiště však mělo, oproti dnešnímu hřišti, velkou výhodu – bylo v centru obce. Společně s fotbalisty využívali hřiště i sportovci místní Dělnické tělocvičné jednoty.

Nebylo zde žádné hráčské zázemí. Fotbalistům vyšli vstříc divadelní ochotníci, kteří umožnili klubu bezplatné zřízení šatny v přízemí Kamenné hospody na náměstí. Při zápasech odtud hráči obou týmů, podle vzpomínek pamětníků, „klusali“ dolů na hřiště. Zápasy Sportovního klubu byly vždy velkou událostí a těšily se zájmu veřejnosti místní i z okolních obcí. Hlavně pak přitahovaly místní kluky, kteří propadli kouzlu koženého míče. Jejich snem bylo nastoupit v opravdových dresech za svůj SK.

Čelními funkcionáři klubu byli: Václav Černík, havíř a odborový předák na dolech Svatoňovické báňské společnosti. Dále Ing. Sergej Vajnbergr, zaměstnanec VČE v Poříčí, Josef Prouza, směnní mistr na dolech SBS, Ing. Stanislav Kovařík, provozní inženýr na dolech SBS, holič Jaroslav Víša. Příznivcem klubu byl i místní báňský lékař MUDr. Josef Šrůtek. Funkcionář a přední hráč SK, bývalý hráč dělnického klubu Rudé hvězdy Úpice, Ferdinand Müller, uváděný historikem Metelkou jako člen, navržený na funkci sekretáře v r. 1937, tuto funkci však nikdy nevykonával. Sdělil mi to při rozhovoru v r. 1970. Dále mi vyprávěl, že SK byl příznivě nakloněn i ředitel dolů SBS J. M. Vlček, jinak velký sokolský a menšinový funkcionář, starosta obce. Podle jeho vyprávění, jel Vlček při jednom přátelském zápase ve Smiřicích s mužstvem a po vyhraném zápase platil hráčům a funkcionářům jídlo a pití v místní restauraci. Ovšem postoj vedení Československé obce sokolské k fotbalu byl negativní a Vlček, jako vysoký funkcionář župy, se ve fotbale neangažoval. Jako starosta obce však mohl tuto činnost vítat. Podle vzpomínek bývalého hráče Oldřicha Frinty, pozdějšího fotbalového rozhodčího, neměl fotbal u Studánky na různých ustláno. Říkal, že Pepík Schejbal, náčelník místního Sokola, je od fotbalu zrazoval. Přesto však někteří mladí členové Sokola za SK hráli nebo byli jeho příznivci. Tak se odmítavý postoj vedení ČOS ke kopané promítal i do života tak malé obce jako byly Malé Svatoňovice (tehdy asi 900 obyvatel).

V době vzniku fotbalového klubu byla nejsilnější a nejpočetnější organizací v obci tělocvičná jednota Sokol. Kromě sokolského tělocviku se zde pěstovala lehká atletika, lyžování, volejbal, táboření a pobyt v přírodě. Mimo Sokola zde byly: Lyžařský klub Jestřebích hor (Skiklub), Dělnická tělocvičná jednota (DTJ) a odbor Klubu československých turistů (KČST). V klubu působili hráči nejen z Malých Svatoňovic, ale i z okolních obcí a také z Úpice. Byli to: brankář Josef Cabalka, Josef Nemrych, Ferdinand Müller, Oldřich Frinta, Josef Král, Jaroslav Víša (Višínek), Kadaník zvaný Káďa, Rosa, Otto Herzog, Václav Šrámek z Malých Svatoňovic, František Kohoutek a Matěna z Velkých Svatoňovic, bratři Semerákové z Batňovic, bratři Majvaldové ze Rtně a „úpičáci“ Miloslav Möglichen, Standa Jánský a jistě další, dnes již neznámí hráči. Dresy klubu byla zelená trička a černé trenýrky, tedy barvy hornické.

Pohnutý osud potkal brankáře Cabalku, oporu týmu, jinak také dobrého skokana na lyžích. Svými výkony v brance upoutal pozornost „bafuňářů“ silného klubu SK Červený Kostelec, kam později přestoupil. Jeho matka byla Němka, on za války musel narukovat do německé armády a zahynul na některé z front druhé světové války...

Zdeněk Špetla po letech vzpomínal, jak v r. 1937 hráli dorostenci přátelský zápas s dorostem německého klubu v Hostinném (ATUS Arnau?) jako předzápas utkání Hostinného s účastníkem německé divize Libercem. A to prý byl fotbal: rychlý, tvrdý, dlouhé pasy do křídel a prudké střely na branku. Tehdy měly německé kluby své soutěže a společná byla jen první liga.

Klub trpěl nedostatkem peněz, pořádal proto na hřišti různé zábavné akce i přátelské zápasy se silnějšími kluby. Činnost klubu byla pravděpodobně ukončena v roce 1938. V roce 1939 bylo již hřiště, podle svědectví pamětníků, zoráno a osázeno bramborami. Skrovný inventář klubu zřejmě dál obhospodařoval F. Müller, nájemce hostince Polsko.

Po zákazu činnosti Sokola v r. 1941 zorganizovali místní sportovci několik turnajů v kopané neregistrovaných družstev o sedmi hráčích v poli plus brankář. Domácí mužstvo používalo dresy bývalého SK. Sokolské hřiště u koupaliště svými malými rozměry nevyhovovalo provozování kopané a jiné v místě nebylo. Také hřiště na Formánkově louce pod zahradníkem, zřízené v padesátých letech, bylo rozměrově malé. Určitá naděje svítila v r. 1952, kdy byla započata výstavba velkého všesportovního stadionu. Stadion měl být součástí hornického sídliště o několika stech bytech, novou školou a další vybaveností, které mělo vyplnit prostor mezi Velkými a Malými Svatoňovicemi. Buldozerem byl srovnán terén a provedeny základní zemní práce. Potom však byla celá akce zastavena. Hřiště pak leželo deset let ladem. Až 18. srpna 1962 zde začala nová éra malosvatoňovické kopané mistrovským zápasem IV. třídy mezi tehdejší Baníkem Malé Svatoňovice a hostující Jiskrou Choustníkovo Hradiště (2:1). V přípravném výboru nově vzniklého oddílu kopané tehdy svými zkušenostmi pomáhali i bývalí hráči předválečného Sportovního klubu: Ferdinand Müller, Václav Šrámek a Standa Exner (v době SK žák).

Při zpracování tohoto příspěvku jsem vycházel ze vzpomínek pamětníků: p. Oldřicha Frinty, Ferdinanda Müllera, Miloslava Mögliche, Josefa Nemrycha, Václava Šrámka, Zdeňka Špetly, Jana Semeráka, Stanislava Exnera – hráčů. Z dalších pamětníků to byli: Josef Kult (kapelník), Josef Devat a Ladislav Matěna z Velkých Svatoňovic, Jaroslav Nývlt, Miloslav Beneš, Josef Bernard, bratři Josef a Václav Hanušové, Kamil Nyklíček, Ladislav Štěpánský, Jiří Svoboda, Josef Holubec, Josef Andres, Václav Kyncl, Jiří Holub, Hanuš Radl, Zdeněk Frinta.

Historie předválečného fotbalového klubu, i když byla poměrně krátká, je zajímavá a zasluhuje si dalšího pátrání. Pokud nám mohou být nápomocni pracovníci Muzea Podkrkonoší v Trutnově, budeme jen rádi. Rovněž tak bychom uvítali pomoc občanů, kteří by nám poskytli nějaké doklady o existenci klubu (fotografie, staré noviny apod.), případně přenesená vyprávění pamětníků.

Jiří Holubec, bývalý hráč oddílu kopané od r. 1962

Rodinné centrum ŽALTMÁNEK z Jestřebích hor, o.s.

pořádá

Taneční pro dospělé

**pod vedením tanečních mistrů manželů Poznarových,
začínáme v sobotu 12. ledna 2013 v 19 hodin
v Kulturním klubu v Malých Svatoňovicích.**

Čeká nás 6 lekcí tance a závěrečný věneček ☺. Přijďte se pobavit a pěkně si zatančit.

Cena kurzu je 1100,- Kč za pár, pro členy RC Žaltmánek 900,- Kč za pár.

Přihlášky jsou závazné po úhradě platby na účet číslo 235109596/0300, nebo osobně
do 12. 12. 2012.

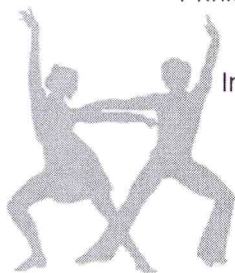
Info na tel. 605287111 a 777693633 nebo pište na e-mail: info@zaltmanek.cz.

Počet míst omezen!!! Občerstvení zajištěno.

Těšíme se na Vás!

www.zaltmanek.cz

Termíny: 12. 1., 19. 1., 26. 1., 2. 2., 23. 2., 2. 3. a 9. 3. 2013

Své příspěvky zasílejte na adresu: studanka.ms@seznam.cz (uzávěrka 8. 2. 2013)
Archiv časopisu Studánka naleznete na www.malesvatonovice.cz

Obecní úřad v Malých Svatoňovicích
pořádá

vánoční výstavu

Vánoce u Studánky

17. 12. 2012–1. 1. 2013

otevřeno denně
9⁰⁰–12⁰⁰ a 13⁰⁰–16⁰⁰ hodin

malý sál Kulturního klubu
v Malých Svatoňovicích

Těšíme se na Vaši návštěvu

Ukázky předvádění sledujte na

www.malesvatonovice.cz

a na výlepových plochách.

Obecní úřad
a Společnost bratří Čapků
v Malých Svatoňovicích

srdečně zvou na

Pietní setkání u sousoší bratří Čapků

u příležitosti 74 let
od úmrtí Karla Čapka

Dne 25. 12. 2012 v 10⁰⁰ hodin

na náměstí K. Čapka
v Malých Svatoňovicích

TJ Sokol Malé Svatoňovice

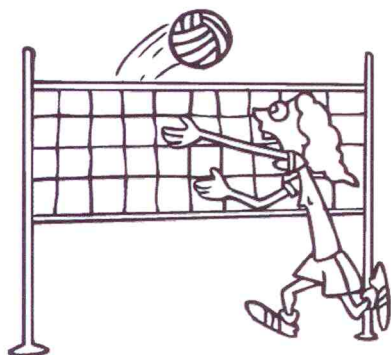
oddíl volejbalu

pořádá

26. 12. 2012

VÁNOČNÍ VOLEJBALOVÝ TURNAJ SMÍŠENÝCH DRUŽSTEV

hala SOŠ OOM Malé Svatoňovice

SBÍRKA NA OHŇOSTROJ

Sbor dobrovolných hasičů Malé Svatoňovice opět pořádá
sbírku na Silvestrovský ohňostroj.

Vážíme si podpory všech, kteří přispějí a jako poděkování
zveřejníme na informační tabuli a v časopise Studánka
seznam dárců.

Místo, kde můžete do 31. 12. 2012 přispět:

OVOCE, ZELENINA, NÁPOJE

- Michaela Pelcová (naproti obecnímu úřadu)

Věříme, že se opět vybere dostatečná částka, abychom se mohli společně
rozloučit s rokem 2012 a popřát si hodně štěstí do nového roku.

Pokud se však vybere méně než 8.000,- Kč, budou vybrané finanční
prostředky darovány na dobročinné účely.